

U ontvangt deze informatie, omdat u een hersenoedeem heeft en dexamethason gebruikt of gaat gebruiken. Dexamethason vermindert de zwelling en vochtophoping in uw hersenen, waardoor uw klachten snel verdwijnen. In deze informatie leest u wat dit voor middel is, hoe het werkt en wat de mogelijke bijwerkingen zijn. U kunt uiteraard altijd contact met ons opnemen als u na het lezen aanvullende vragen heeft. Onze contactgegevens vindt u aan het eind.

Hersentumoren en hersenuitzaaiingen

Een hersentumor is het gevolg van een ontregelde celgroei in het hersenweefsel. Dit leidt tot een overmatige celdeling, waardoor een gezwel ontstaat. Sommige kwaadaardige gezwellen kunnen ontstaan in andere organen, zoals de long of de borst. Dit noemen we uitzaaiingen (metastasen) van de oorspronkelijke tumor. De gevolgen van een gezwel of uitzaaiingen in de hersenen voor een patiënt hebben te maken met de kwetsbaarheid van de hersenen, die door de harde kom van de schedel beschermd worden.

Hersenoedeem en het gebruik van dexamethason

Hersenoedeem is een toename van vocht in het hersenweefsel, ook wel zwelling genoemd. Oorzaak van een hersenoedeem kan de tumor of een beschadiging aan de hersenen zijn. De algemene verschijnselen die patiënten met een hersentumor of hersenuitzaaiingen ondervinden, hangen af van de plek van de tumor. Algemene verschijnselen kunnen zijn: hoofdpijn, visusklachten (minder gezichtsscherpte), epilepsie, concentratiestoornissen, gedragsveranderingen, krachtsverlies en moeite met praten. Deze klachten kunnen verergeren als er sprake is van hersenoedeem. Als gevolg van hersenoedeem kunnen er klachten van misselijkheid, braken, hoofdpijn en duizeligheid ontstaan.

Door dexamethason te gebruiken, neemt de zwelling en vochtophoping af, waardoor uw klachten snel verdwijnen. Het effect van dexamethason is tijdelijk; meestal volgt er een andere behandeling, zoals bestraling van de hersenen. Tijdens de bestraling (radiotherapie) kan er tijdelijk extra vocht ontstaan. Uw radiotherapeut zal u uitleggen hoe u de dexamethason gedurende de periode van bestralingen gaat gebruiken.

Het middel dexamethason

Dexamethason is een synthetisch bijnierschors hormoon, dat lijkt op het hormoon dat de bijnieren aanmaken. Deze hormonen hebben een ontstekingsremmende werking en verminderen overgevoeligheidsreacties en afweerreacties. Als wij u dexamethason voorschrijven, heeft dit als doel om het hersenoedeem te verminderen, waardoor de klachten als gevolg van de verhoogde druk afnemen.

Wanneer krijgt u dexamethason voorgeschreven?

Dexamethason kunnen wij op verschillende momenten voorschrijven:

- als u klachten ervaart als gevolg van verhoogde hersendruk;
- rondom de operatie of punctie van de tumor;
- gedurende de bestralingsperiode (radiotherapie);
- als er hersenoedeem zichtbaar is op een MRI-scan of CT-scan.

Bij sommige vormen van kanker schrijven we dexamethason voor om de groei van de kankercellen te remmen.

Mogelijke bijwerkingen

Bijwerkingen van dexamethason kunnen zijn:

- diabetes mellitus (suikerziekte)
- huidveranderingen
- stemmingswisselingen
- vocht vasthouden (oedeem)
- verminderde afweer
- gewichtstoename
- maagklachten
- verhoogde bloeddruk
- botontkalking (bij langdurig gebruik)

Diabetes mellitus (suikerziekte)

Er kan (tijdelijk) een verhoogd bloedsuikergehalte optreden. Klachten die kunnen ontstaan door verhoogde bloedsuikers zijn: afvallen, dorst, een slechte wondgenezing, veel plassen, een verminderd bewustzijn, wazig zien. Als deze klachten zich voordoen, kunt u contact opnemen met uw arts of oncologieverpleegkundige. Deze spreekt met u af hoe vaak en wie de bloedsuikers zal controleren. Mogelijk heeft u (tijdelijk) medicatie nodig (pillen of injecties) en/of aangepaste voeding om de bloedsuikers te verlagen. Bent u bekend met suikerziekte, houd er dan rekening mee dat uw bloedsuikers (tijdelijk) verhoogd kunnen zijn.

Huidveranderingen

Door de dexamethason kan de huid geïrriteerd raken, waardoor roodheid, jeuk of huiduitslag kan ontstaan. Gebruik bij de verzorging van uw huid zo veel mogelijk ongeparfumeerde producten. Vaak krijgt u bij het gebruik van een hoge dosering dexamethason een rood gezicht; dit is onschuldig. Bij langdurig gebruik wordt de huid vaak dunner en zal wondgenezing trager verlopen. U kunt sneller last krijgen van blauwe plekken. Deze klachten verdwijnen als u stopt met dexamethason.

Stemmingswisselingen

U kunt door de medicatie last hebben van een vaak overdreven gevoel van vrolijkheid, veel energie hebben of juist gevoelens van neerslachtigheid, slapeloosheid, lusteloos of vermoeidheid. Neem de dexamethason bij voorkeur niet voor de nacht in. Bespreek eventuele klachten met uw arts of oncologieverpleegkundige.

Vocht vasthouden (oedeem)

U kunt last krijgen van vochttoename. De klachten die hierdoor kunnen ontstaan zijn: gezwollen handen, armen, voeten en/of benen, kortademigheid, gewichtstoename en een verminderde urineproductie. In overleg met uw arts kan deze u medicatie voorschrijven.

Verminderde afweer

Door het gebruik van dexamethason is er een verhoogde kans om infecties te krijgen. Infecties die u in het verleden heeft gehad, kunnen weer opnieuw een rol gaan spelen. Neem bij koorts boven de 38,2 graden Celsius of een koude rilling contact op met uw arts of oncologieverpleegkundige. De verschijnselen van een infectie kunnen onderdrukt worden door het gebruik van dexamethason.

Wanneer u geen waterpokken of mazelen heeft gehad, moet u voorkomen dat u in contact komt met mensen die deze ziekten hebben. Bent u in contact geweest met iemand met waterpokken of mazelen, neemt u dan contact op met uw arts of oncologieverpleegkundige. Moet u gevaccineerd worden, overleg dit dan vooraf met uw arts. Vaccinaties kunnen minder effectief zijn door het gebruik van dexamethason.

Gewichtstoename

Door de behandeling kan er een veranderde verdeling van onderhuids vetweefsel optreden. Dit kan gepaard gaan met het dikker worden van uw gezicht (het zogeheten vollemaansgezicht) en vetophoping van de nek of de romp, terwijl uw armen en benen juist dun blijven. Afvallen heeft hier geen effect op. Een diëtist kan u adviseren hoe uw gewicht constant kan blijven.

Maagklachten

De maagwand kan gevoeliger zijn, waardoor eerder maagklachten of maagzweren kunnen ontstaan. Overleg voor gebruik met uw arts als u recent een maagzweer heeft gehad of die nog steeds heeft. Vaak zal uw arts een maagzuurbeschermend middel voorschrijven.

Verhoogde bloeddruk

U kunt een verhoogde bloeddruk krijgen. Meestal ontstaan hierdoor geen klachten. Als u last heeft van de volgende klachten kan er sprake zijn van een verhoogde bloeddruk: hoofdpijn, duizeligheid, vermoeidheid, slechter zien of oorsuizingen.

Botontkalking

Door het (langdurig) gebruik van dexamethason kan botontkalking ontstaan. Hierdoor kunt u pijnklachten aan de botten krijgen en is er een verhoogd risico op het ontstaan van botbreuken. Wij adviseren u om voldoende te blijven bewegen om zo de opbouw van de botten te blijven stimuleren.

De wisselwerking met andere medicijnen

Het is belangrijk dat uw arts op de hoogte is van uw medicatiegebruik, omdat niet alle medicatie gelijktijdig gegeven kan worden. Bij uw apotheek kunt u vragen om een medicijnpaspoort, zodat u altijd de actuele gegevens bijdehand heeft.

De dosering en wijze van gebruik

De dosering hangt af van de reden waarom u de dexamethason krijgt voorgeschreven. Uw arts zal het middel dexamethason nooit plotseling stopzetten. Het gebruik van dexamethason wordt langzaam afgebouwd om de 'lui' geworden bijnier de kans te geven de hormonen weer zelf aan te maken. U krijgt van uw arts voorschriften hoe u het medicijn langzaam kunt afbouwen. Neem de tablet of de capsule in met voldoende water. Doet u dit bij voorkeur tijdens de maaltijd om maagklachten te voorkomen. Als u eenmaal daags het middel gebruikt, neem het dan bij voorkeur 's morgens in tijdens het ontbijt. U kunt de medicatie droog en bij kamertemperatuur bewaren.

Achtergrondinformatie

Druk in mijn hoofd, Hanneke Zwinkels, 2006. Dit is een boek met patiëntenvoorlichting over de diagnose, behandeling en begeleiding van patiënten met een hersentumor.

De bijsluiter van dexamethason kunt u vinden op www.artsenapotheker.nl.

Heeft u vragen?

Als u vragen heeft over het gebruik van dexamethason, kunt u terecht bij uw arts of oncologieverpleegkundige. Zij zullen deze graag beantwoorden. De oncologieverpleegkundigen zijn op werkdagen bereikbaar via telefoonnummer 015 - 260 39 46 tussen 8.30 en 17.00 uur.

Neem ook contact op met uw arts of oncologieverpleegkundige als u bij uzelf één of meer van bovenstaande bijwerkingen herkent, maar ook als u klachten heeft die hier niet genoemd staan.